

Լավությո՛ւն արա, ջուրդ գգիր՝ մի օր առջևդ կգա:

ԲԱՐԵԳՈՐԾ

«ԳՈՒՐԳԵՆ ՄԵԼԻՔՅԱՆԻ ՔԱՇԱԹՎՐԻ ԲԱԶՄԱԶՎԱԿ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԳԻՐԱՄԻ» ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ

BAREGORT, հուլիս 2023, № 2 (58) BAREGORTS

ԴՐԱՄԱՀԱՎԱՔ – 2023

Դրվագներ դրամահավաքի միջոցառումից

Վերջին չորս տարիներին հիվանդությունների և մեզ պարտադրված նենգ ու դաժան պատերազմի պատճառով Կալիֆոռնիայում դրամահավաք չէր կազմակերպվում, և հիմնադրամը կանգնած էր լուրջ ու բարդ խնդիրների առջև: Համավարակի պատճառած մահերից բացի՝ պատերազմական գործողությունների հետևանքով ունեցանք մարդկային հազարավոր և տարածքային ծանրաժանր կորուստներ, կորուկ ավերացավ հայրենագրվիված, տուն ու տեղ կորցրած գաղթական կարիքավորների թիվը: Թեև 2020-ի նոյեմբերի 9-ի եռակողմ համաձայնագրով (Հայաստան - Ադրբեջան - Ռուսաստան) իբր զինադադար է հիմա, սակայն ամեն ինչ խժռոդ, խղճնտանք, գույժ ու մարդավարություն չունեցող, նախամարդու վայրենի բնագղներով առաջնորդվող տմարդի թշնամին շարունակում է սողացող պատերազմն ու սհաբեկչական սպառնալիքները, անգամ -

ներխուժել է ինքնիշխան Հայաստանի՝ միջազգայնորեն ճանաչված տարածք, և հեռու է խաղաղությունը: Այս պայմաններում ծագել է արտագաղթը և էթնիկ գոտումների կանխելու, հայոց Արցախն իր հողով ու բնիկ ժողովրդով պահելու և սպրեցնելու, հայոց պետականությունը ամեն գնով պահպանելու, տնագուրկ բազմազավակ ընտանիքների՝ մեր ազգակիցների սոցիալական սուր կարիքների, կենցաղային տարրական խնդիրների բավարարելու, նրանց պահպանված գյուղերում ու քաղաքներում վերաբնակեցման հրատապ լուծում պահանջող խնդիրը:

Առա ինչու հիմնադրամիս հոգաբարձության խորհուրդն անհրաժեշտ համարեց գործադիր տնօրեն պրոֆ. Գուրգեն Մելիքյանին գործուղել Լոս Անջելես՝ հերթական դրամահավաքը կազմակերպելու՝ ակնկալելով ամերիկահայ մեր հայրենակիցների աջակցությունը: Մայիսի 13-ին կայացավ դրամահավաքը, որը լուսաբանող նյութերը (երայթեր, լուսանկարներ, կարծիքներ) սիրով ներկայացնում ենք «Բարեգործ» պաշտոնաթերթի ընթերցողներին:

Հրաշալի երեկոն իր ներկայությամբ և հայրենասիրական երգերով զարդարեց մեր լավագույն բարերարներից մեկը՝ Դավիթ Մամուկչյանը, որին հայտնում ենք մեր երախտագիտությունն ու շնորհակալությունը:

Դրամահավաքը հավուր պատշաճի կայացավ նաև հիմնադրամի լիազոր ներկայացուցիչ Արմեն Զրիստափորի Վարդանյանի անձնուրաց ջանքերի շնորհիվ:

Հիմնադրամի վարչությունը իր երախտագիտությունն է հայտնում կամավորներ Վարդուհի Ներսիսյանին, Գոհար Հովհաննիսյանին, Անահիտ Հովհաննիսյանին, Լիլիթ Օգանեսյանին, Տադրյանա Պողոսյանին, Լիլիթ Վարդանյանին, Լառա Սարկիսյանին և Չարեհ Մարտինին ուլքեր ջանք ու եռանդ չինայեցին դրամահավաքի միջոցառումը գեղեցիկ և կազմակերպված դարձնելու համար:

Մեր խորին շնորհակալությունն ենք հայտնում «Արարատ» պարային համույթին՝ ի դեմս Արբերտ և Անի Վարդանյանների, ուլքեր անվարձահատույց զարդարեցին և հայկական շունչ հաղորդեցին մեր երեկույթին:

Երեկույթի ժամանակ

ԹՎԳՈՒՅԻ ԱՐՉՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԽՈՍՔԸ

Երեքուկես տարի անց ես ողջունում եմ ձեզնից յուրաքանչյուրին: Երեքուկես տարի անց կրկին մեզ հետ է Երևանի պետական համալսարանի արևելագիտության ֆակուլտետի երկարամյա դեկան, ՀՀ վաստակավոր մանկավարժ, «Քաշաթաղի բազմազավակ ընտանիքների հիմնադրամի» գործադիր տնօրեն, պրոֆեսոր Գուրգեն Մելիքյանը: Նրան ուղեկցում է որդին՝ արտակարգ և լիազոր դեսպան, ՀՀ ԱԳ նախարարության նախկին գլխավոր քարտուղար պրն. Վահագն Մելիքյանը:

Հայրը՝ պրոֆ. Գ. Մելիքյանը, մեր հայրենիքի, Արցախի համար այս դժվարին օրերին էլ հանդուգն խիզախությամբ շարունակում է իր սրբազան առաքելությունը, որովհետև օժտված է քրիստոնեական բարձրագույն բարոյականով. նրա կյանքի երեք նշանաբաններն են՝ սեր, ծառայություն և նվիրում հայրենիքին ու ժողովրդին:

Պրոֆ. Մելիքյանի հպարտ կենսագրությունը միավորում է մարդկային բոլոր վեհ հատկանիշները, շաղախում մանկավարժի, դաստիարակի, ընկերոջ ու բարեկամի, ազգային նվիրյալ գործչի, հայի լավագույն

որակները: Նրա համար գերագույն երջանկությունը սրբազան պայքարով, տևական տառապանքով և գիտակից զոհաբերությամբ լեցուն կյանքն է: Նրա մտահոգությունն է վառ պահել հայեցիության կանխեղը և ազգին անշահախնդիր, անմնացորդ ու անձնվիրաբար ծառայելու օրինակով սերունդներ կրթել: Այս գիտակցությամբ նա իր ուսանողների հոգում վառ է պահում հային հավերժացնող ազգային կրակը և հայրենիքին նվիրում անսպառ ոգին սերմանում նրանց մեջ: Նա իր ողջ կյանքը խունկի պես վառել է մարդասիրության և բարյացակամության խորաններում, դրանով լինելով երջանիկ՝ երջանկացնելով նաև մեզ՝ իր շրջապատի մարդկանց:

Իսկ մեր ներշնչման աղբյուրը հայրենիքն է: Այո՛, պատմությունը խորթ աչքով նայել և դարձյալ շարունակում է այդպես նայել մեր ժողովրդին: Բայց մենք ուժ ենք հավաքում՝ մաքառելու հողմերի ու արհավիրքների դեմ և հեքիաթների հրեղեն հավքի պես վեր ենք սլանալու դեռ տաք մոխիրներից:

Այս դժվար, անհաստատ օրերում էլ ես հավատում եմ մեր ժողովրդի լուսավոր ապագային, որովհետև եղեգան փողի հուր ու բոցից ծնված Վահագն ենք մենք՝ մեր հեթանոս հայրերի՝ ռազմի և ուժի, ամպրոպի, հրդեհի ու կրակի աստվածը, որ Վանա հարթավայրում իր ցորենը ցանեց և հարողը ցրեց երկնքով մեկ:

Աղեղնավոր Հայկն ենք մենք, որ բռնակալ Բելին խոցեց իր երեթեյան նետով և Հայկական բարձրավանդակում հաստատեց ազատ ապրելու մեր իրավունքը:

Մեր ինքնությունը մենք վերահաստատել ենք Սուրբ Մեսրոպի՝ աստվածային ներշնչանքով արարված հայոց ոսկեղենիկ գրերով, որոնք դարձան անպարտ գինվորներ հայի ինքնության պահպանության և հարատևության համար դարավոր մաքառումների ճանապարհին:

Մենք Վարդան Մամիկոնյան ենք, որ հավատի սրով գլխատեց արևախում ոսոխի ախորժակը, որ սպառնում էր մեզ զրկել հայոց ճշմարիտ հավատից, լեզվից և հող հայրենիցից:

Մենք Սասունցի Դավիթ ենք նաև, մեր հալածված ժողովրդի ազատության հույսը, նրա անպարտելի ոգին ու երազանքների խտացումը:

Մենք անձնագրի և ընդվզող քաջ Հայդուկն ենք, ոսոխի բռնության դեմ կանգնած անվախ, անվեհեր ֆեդային: Անդրանիկն ենք մենք, Սերոբ Աղբյուրը, Գարեգին Նժդեհը, բոլոր ոսոխների ահն ու սարսափը մինչև այսօր:

Մենք նաև երկու միլիոն զոհերի վրեժխնդիր ոգին ենք, որ կոչ է անում չմոռանալ մեծ ոճիրն ու արդար հատուցում պահանջել:

Այսօր կրկին ժամն է օրհասական, և մենք պետք է ամեն ինչներդնենք մերօրյա մարտահրավերներին ու սպառնալիքներին դիմագրավելու և փորձությունները հաղթահարելու համար:

Եվ ուզում եմ կրկին երախտագիտությունս հայտնել Ձեզ՝ Թանկագին պրոֆ. Մելիքյան, որ Դուք մեզ ուժ եք տալիս հավատալու լույսին, հուսադրում եք ելքի կարելիություններով և զինում եք լուսածագին լավատեսությամբ նայելու կամքով:

Թանկագին պրոֆ. Մելիքյան, Ձեր կյանքը եղավ համակ նվիրում մեր հայրենիքին, մասնավորապես Արցախ աշխարհին: Դուք միշտ պատնեշի վրա եք մնում կուռ հայրենասիրությամբ, նպատակասլաց հանձնառությամբ: Ձեր ներքին շնորհներն ու տաղանդը անսակարկ ծառայեցրել ու ծառայեցնում եք մեր ժողովրդին, Արցախին:

Եվ եթե այսօր մենք փորձում ենք հիացումի խոսքեր հղել Ձեզ, ապա դա անում ենք առաջին հերթին մեզ համար, մեր ներկայի և ապագայի համար՝ Ձեր գործն ու նվիրումը լավագույն օրինակ դարձնելով մեր գալիք սերունդների համար:

Օրհնում ենք Ձեր ապրած կյանքը, որ ծառայեց միայն բարուն, դրանով իսկ ազգին ու հայրենիքին ծառայելը դարձնելով կոչում և նպատակ:

Հայերս մի հիանալի ուղերձ ունենք՝ «Մեր գլխից անպակաս լինեք»:

ԱՐՁԱՎԱԳԻՐ ՖԼՈՐԱ ՍԱՐՅԱՆԻ ԽՈՍՔԸ

Հարավային Կալիֆոռնիա, Յուլիոս շրջան, 2023 թ. մայիսի 13-ին կայացավ «Գուրգեն Մելիքյանի՝ Քաջաթաղի բազմազավակ ընտանիքների հիմնադրամի» նվիրատվություն - ձեռնարկը, գործադիր տնօրեն պրոֆ. Գուրգեն Մելիքյանի գլխավորությամբ:

Համավարակի և պատերազմի հետևանքով չորս տարի ընդհատվել էր պրոֆեսոր Մելիքյանի այցը Միացյալ Նահանգներ: Խմբովի մասնակցեցինք նման խորհրդավոր երեկոյին, որի նյութական հասույթը միշտ տրամադրվել է Արցախի բազմազավակ ընտանիքների կենցաղային պահանջների բավարարման նպատակին, իսկ այս դրամահավաքինը վերջին 44-օրյա պատերազմում տեղահանված, տնազուրկ ընտանիքների առօրյա կարիքների լուծմանը: Նորթ Յուլիոսում Հայաստանի պատվիրակության դիմավորումը եղավ ջերմ, իսկ միջավայրը գողտրիկ էր ու հարազատ: Նայում էի այդ խիզախ հայորդուն, գնահատում նրա անսպառ ճիգն ու եռանդը, հոգատարությունը ու մտածում. «Հեշտ գործ չէ նման պատասխանատու աշխատանքը, հոգսն ու մտահոգությունը, իսկ նա՝

87-ամյա պրոֆեսորը, կատարում է զուսպ լուրջությամբ»:

Բայց զգալի էր նրա գերհոգնությունը. աչքերը մատնում էին հոգեկան ալեկոծումը և ավելին՝ հիաթափությունը աշխարհի անցուդարձից...:

Ինձ համար Պրոֆեսորը նման է բաց գրքի:

Վաղուց քաջածանոթ էի այդ ազգասեր անձնավորությանը, որը երկար, շա՛տ երկար տարիներ իր հայրենանվեր առաքելությունն է ընծայել ի նպաստ Հայաստանի և Արցախ թե՛ որպես ուսուցիչ, գիտնական-մանկավարժ, ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի երկարամյա դեկան և թե՛ որպես բարերար ու բարեգործական հիմնադրամի տնօրեն: Տասնյակ տարիների գործունեությունը նվիրաբերել է

գիտակրթական ոլորտի զարգացմանն ու մշակութային կյանքի կազմակերպմանը, եղել Շուշիում համահայկական ասմունքի փառատոնի կազմակերպիչներից և գնահատող հանձնախմբի անդամներից մեկը:

Նրա անունով ստեղծված հիմնադրամի շնորհիվ Արցախում վերանորոգվել են դպրոցներ ու մանկապարտեզներ, «Կով» ծրագրով կարիքավոր բազմազավակ ընտանիքներին տրվել են խոշոր եղջերավոր անասուններ, կենցաղային տեխնիկա՝ սառնարաններ, վազքի մեքենաներ, հեռուստացույցներ, վճարվել է անվճարունակ ուսանողների ուսման վարձը:

Տարիներ շարունակ պրոֆ. Գ. Մելիքյանի առաջնորդությամբ իրականացվել է ծառատունկ , հիմնվել են պուրակներ ու ծառուղիներ: 2017թ. անձամբ ներկա եմ եղել Բերձորում ծառատունկի և «Հովհաննես Մեսրոպյան» պուրակի բացմանը:

Ու... կրկին հիացած նայում եմ անձևվեր քաջ հայդուկին, որ հստակ ու հաստատուն քայլերով կտրում է դահլիճի երկայնքը և իր կեցվածքով հարգանք է ներշնչում:

Մտածում եմ. «Ազգը կապրի և պիտի ապրի քանի ունի նման արիասիրտ առաջնորդներ»:

Դահլիճը ավելի խորհրդավոր շունչ առավ սիրելի Պրոֆեսորի ոգեշունչ խոսքից ու բանաստեղծությունից, իսկ ներկաները չխնայեցին իրենց աջակցություն- նվիրատվությունը:

Երախտագիտությունս եմ հայտնում պրոֆ. Գ. Մելիքյանին և հոգաբարձության խորհուրդին, իրենց մարդասիրության և հայրենասիրական գործունեության համար:

Մեր հայրենիքին՝ խաղաղություն, բանակին՝ ուժ, հաղթանակ... իսկ Ձեզ, մեծարգո՛ պրոֆ. Մելիքյան, բաշառողջություն, երկար տարիների կանաչ ճանապարհ:

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ ԴՐԱՄԱՅՎԱՔԻ ՄԱՍԻՆ

By Alexander Kalognomos
One of our best contributors

On Saturday, May 13, 2023, Gourgen Melikyan Multi-Children Foundation’s annual fundraiser was held in Los Angeles. The evening was emceed by the eloquent Mrs. Tagui Arzoumanian. With poignant speeches by Vahag Melikyan, Gourgen Melikyan’s son and others, surrounded by loyal friends, supporters and community leaders, the event successfully focused on raising funds to help our brothers and sisters who face extreme difficulties and challenges living in the Kashatagh region’s boarder villages. Mr. Gourgen Melikyan, the foundation’s founder, is to be commended for his ceaseless and continuous efforts to provide support for the people of Artsakh.

Mary Kanian, Dedicated Board Member, USA
“ABC” (Armenian by Choice!)

There are few countries and ethnicities who have survived the millennia as an intact nation state with its history, culture and national identity recorded on the most ancient of maps up through modern times. Such a country is Armenia. In every day and age of Armenian history, there are its leaders, defenders and doers who rise to meet whatever challenges befall the country from natural disasters to wars and foreign domination. Yet Armenia survives.

They survive because of people like Professor Gourgen Melikian whose entire life has been devoted to studying every aspect of his nation’s history, culture and language, His life’s mission has been the education and nurturing of the people of the land and the land itself, with his tree planting project in Artsakh, cow program for growing families, medical outreach to soldiers and expectant mothers, financial support of large families and much more!

I met Professor Melikian in 1997 on my first trip to Armenia with my Armenian teacher girlfriends. This fascinating man met with us on our next trip the following year and introduced us to Artsakh, historically an Armenian enclave situated in the area called Nagorno-Karabakh (formerly part of the Soviet Union). It had been

recently reclaimed from hostile former Azeri residents who had tried to push out the Armenians but were, instead, pushed out themselves in a difficult & devastating war.

In accompanying Professor Melikian on his rounds through villages where he delivered medicines to soldiers, toured hospital facilities under construction, then visited schools and medical clinics where food distribution & cash was provided to needy families, we were in awe at the respect and attention this man drew to himself as everyone around him was so eager to pitch in and help.

It's 29 years later and PROFESSOR GOURGEN MELIKIAN IS STILL AT IT !!!

In spite of another devastating war in Artsakh and the threat of genocide in the air again upon the heels of a worldwide pandemic of flu that killed millions and disrupted the supply lines of every nation, Gourgen Melikian returned to southern California, after a nearly three-year absence, for one of the most successful fundraisers of all time on May 13, 2023. Two days before the event was scheduled to occur, an unforeseen problem developed at the facility and another hall had to be found and people notified. Amazingly, it all came together in record time in a beautiful little gem of a "Bellezza" hall in North Hollywood. The room was warm and inviting and the tables were decked out in an array of delicious mezze; tables of interesting wares for sale and books were attractively laid out to entice the eye of the attendees. Music played nostalgic Armenian melodies and later some Golden Oldies of the 50's in America were performed along with the Armenian favorites for a heartwarming evening. There was an auction of artwork and moving speeches given by Gourgen and his son Vahagn to update the political and humanitarian aspects of the last few turbulent years. For all the difficulties and uncertainties in the world these recent years, you'd never feel it in the atmosphere of the room that night. It turned out to be one of the professor's best fundraising efforts ever. Long life to you Gourgen Melikian ! You have given STRENGTH, COURAGE, HOPE & VITALITY to every heart you reach on either side of the world.

And that has always included mine and my wonderful friends who, in 29 years, rarely miss a helping year in the Homeland!

Լուս Անջելեսում կայացել է «Գուրգեն Մելիքյանի՝ Քաշաթաղի բազմազավակ ընտանիքների հիմնադրամի» դրամահավաքը

Տևական դադարից հետո Լուս Անջելեսում կայացել է «Գուրգեն Մելիքյանի՝ Քաշաթաղի բազմազավակ ընտանիքների հիմնադրամի» դրամահավաքը: Այս մասին հայտնում են «Հայ Չմեռ պապ» բարեգործական հիմնադրամից:

«Շնորհակալություն ենք հայտնում բոլոր անձանց, ովքեր իրենց ներկայությամբ ջերմացրեցին երեկոն, ինչպես նաև ապացուցեցին ևս մեկ անգամ, որ հավատում են և սատար են կանգնած մեր գործին:

Աստված բոլորին պահապան»:

«Հայ Չմեռ պապ» բարեգործական հիմնադրամին նույնպես հնարավորություն տրվեց ներկայացնելու իր ծրագրերը, որոնց զգալի մասի ոգեշնչողն ու օժանդակողը պարոն Մելիքյանի և իր բազմաթիվ համախոհների գաղափարներն իրականացնող հիմնադրամն է:

«Հայ Չմեռ պապ» հիմնադրամի «Ոսկի սերմեր. հարգանքի և երախտագիտության կրթամրցանակներ», «Հայեր և եզդիներ. երկու ազգ, մեկ Հայրենիք» ծրագրերն իրականություն են դառնում «Gurgen Melikyan Multichildren Family Foundation of Kashatagh»-ի պարբերական աջակցությամբ (հղումները՝ մեկնաբանությունների բաժնում):

«Լուսանկարներում արձանագրված ջերմ մթնոլորտն ու բարերարների պատրաստակամությունը հուսադրում են, որ «Գուրգեն Մելիքյանի՝ Քաշաթաղի բազմազավակ ընտանիքների հիմնադրամն» այսուհետև ևս իր գործուն ծրագրերով կշարունակի աջակցել մեր հայրենակիցներին, Արցախի և Հայաստանի համայնքներին»,- «Հայ Չմեռ պապ» բարեգործական հիմնադրամին:

www.panorama.am

Եվս Մի դրվագ դրամահավաքի միջոցառումից. ձախից՝ նշանավոր բժիշկ և բարերար Բաֆֆի Պայանն իր տիկնոջ՝ Փադի Պայանի հետ, կենտրոնում Գ. Մելիքյանը և "Հայ Ձմեռ պապ" հիմնադրամի տնօրինուհի Արմինե Պետրոսյանը

ՍՏՈՐԵԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ ԵՆՔ ԴՐԱՄԱՅԱՎԱՔԻ ՆԿԻՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Չեկով կատարված նվիրատվություններ

Last Name	Name	Amount \$	Check #
Abrahamian	Jacqueline	100	5518
Alexanian	Thomas	500	345
Altounian	Mary & Jack	150	503
Amirian	Robert	1000	1003
Anjargolian	Maral	1000	2818
Anserian inc		120	1763
Arzoumanian	Tagoui	100	1143
Asdourian	Zachary	1358.25	169
Atelier de Paris		100	11106
Avedissian	Silva & Solak	100	147
Balian, MD	Raffi	200	756
Balian	Alaina	100	152
Baronikian	Felix & Lilit	200	2789
The Diane Jean Barsam Rev. Trust, Dian Jean Barsam	Diane Jean	5000	483
First Look Optic		1500	5622
Fresh & Tasty, INC		2000	3823
Fundukian	Vartan	3500	1132
Glendale West pharmacy		2000	1013
Glendale West pharmacy		2200	1014
Gharpetian	Vartan	1500	134

Last Name	Name	Amount \$	Check#
Gourjian	Rouben & Zaghik	1100	1032
Gourjian	Rouben & Zaghik	250	1031
Kalognomos	Medea & Alexander	1000	256
Kanian	Mary O.	1000	6315
Kanian	Mary O.	2600	6321
Karahagopian	Anahid	7500	1936
Kojayan	Minas & Nazelie	250	772
Kosker	Mark Murat	400	2187
Haroutunian	Harry	100	5755
Hayrapetian Dental Corp.		500	5849
Manucharyan	Vaagn	1000	114
Mars auto		1000	11317
Minasvand	Anik	120	4745
Minasvand	Anik	100	4744
Nalbandian	Armenuhi	200	1352
Nalbandian	Ida	200	5419
Nazarian	Bernard/London	1500	transfer
Nazarian	Parik	100	106
NorOr Publishing Ass. Inc		1000	6566
Papayans	Sheila	2000	2040
Samuelian	David	1000	3011
Sarkissian	Alex & Diana	200	720
Sayadyan and Koosherian	Ohannes & Luiza	400	804
Setyan	Amadia	100	5419
Setyan	Luchiano	100	5419
Stepan Alajajian Foundation		1000	185
The Vahagn Setian Foundation		500	1595
Torosian	Ailin	700	1975
Vartanians	Albert	2000	138
Verdugo Hospice care center		1500	1672
Yegiyants	Suren & Anna	500	193
ԸՆդամենը`		\$52648	

Կանխիկ նվիրատվություններ

Last Name	Name	Amount \$
Asheghi	Ruben	200
Avanesian	Noramayr & Harmik	800
Avedisian	Vigen	100
Badalyan	Harutun Sureni	500
Bashmakian	Hagop	500
Bakhshyan	Alice	500
Baghramian	Mariet	200
Galstania	Rafik	500

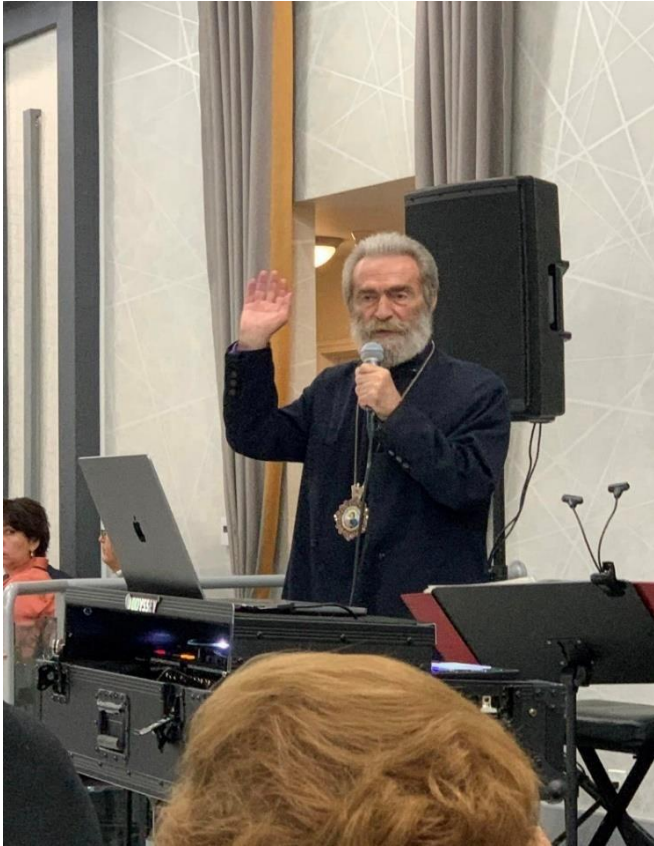
Last Name	Name	Amount \$
Ghevondian	Norayr	500
Hairapetian	Ninelia	200
Haytayan	Levon	500
Janoian	Khachik	200
Kassabian	Ara	1000
Krkhian	Hagop	200
Kusherian	Katia	500
Marashelian	Levon	1000
Mkrtchyan	Hagop & Angela	200
Anonymous	T.T	500
Yegiyants	Arto	300
Yegiyants	George	250
Zargarian	Grigor	300
Zakunts	Yeghishe	300
Zargarian	Hripsime via A. Zargarian	150
Zargarian	Aregnaz	850
Ընդամենը՝		\$10250

Paypal համակարգի միջոցով ստացված նվիրատվությունները

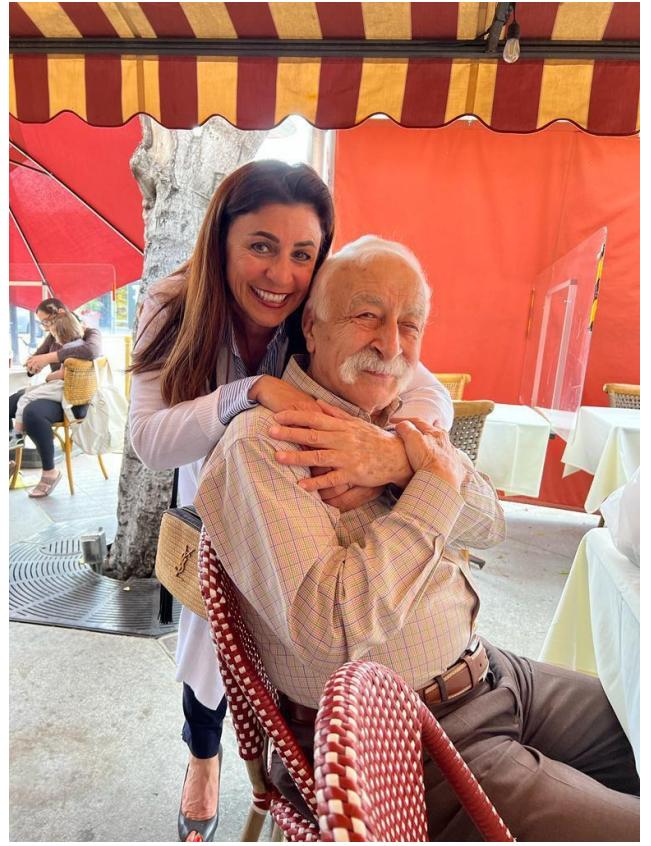
Last name	Name	Amount \$	Notes
Mahdessi Hakobians	Ruben	\$821.74	
Odatchian	Arsine	\$50.77	
Sarkissian	Lara	\$40	Raffle tickets
Yegiyants	Sara	\$500	
Ընդամենը՝		\$1411	

Ձախից աջ՝ Հիմնադրամի լավագույն բարեկամ, Նվիրյալ՝ Քրիստափոր Վարդանյանը, Գուրգեն և Վահագն Մելիքյանները երեկույթի ժամանակ

Իր աղոթքով ու օրհնությամբ ներկա էր Արցախի թեմի նախկին առաջնորդ Պարզև արքեպ. Մարտիրոսյանը

Հայրենիքի զինվոր Վարդգես Պարսամի դուստրը՝ Դայանա Պարսամը, սիրով շարունակում է սատարել մեր հիմնադրամին

Մեր հասկատարին բարերարները

Ստեփանակերտում գործող «Արփեն» կենտրոնում 28 տարիների ընթացքում ծնվել է 33759 արցախցի երեխա

Հետպատերազմյան ծանր տարիներին Արցախում ծնվեց մի բացառիկ երևույթ՝ բազմաթիվ բարեգործական կազմակերպությունների կողքին մայրաքաղաք Ստեփանակերտում 1995թ.-ի դեկտեմբերի 8-ից սկսեց գործել «Արփեն» ծննդաբեր մայրերի կենտրոնը հիմնադրված Քերոլան և Ջորջ Նաջարյանների կողմից: Ամերիկահայ բարերարների ազնիվ ցանկությունն էր օգնության ձեռք մեկնել պատերազմի արհավիրքներով անցած, արյունաքամ, բայց և դաժան փորձությունից հաղթանակով դուրս եկած ժողովրդին:

Կենտրոնի հիմնախնդիրն էր նպաստել Արցախում ծնելիության աճին և հնարավորին չափ օգնել արցախյան բազմազավակ ընտանիքներին՝ նրանց առօրյա հոգսերը, սոցիալական ծանր բերը թեթևացնելով: Այն սկսեց գործել, երբ դեռևս չկային շենքային հարմարավետ պայմաններ: Հապաղել չէր կարելի. ծանր էին հիշողությունները, դառը իրականությունը, հարազատներ կորցրած, սփոփանքի կարոտ մարդկանց հոգեվիճակը:

"Արփեն" կենտրոնի գործող տնօրինուհին՝ Լիլիթ Գալստյանը գրասենյակի մուտքի մոտ

Կենտրոնը կոչվեց տիկին Քերոլան Նաջարյանի մոր՝ Արփենի անունով և սա ուներ իր հիմնավորումը: Հատկանշական է, որ տիկին Արփենի ընտանիքը Մեծ Եղեռնի դժնդակ տարիներին հարկադրված լքել էր տուն ու հայրենիք, մազապուրծ փախել էր թուրքական յաթաղանից հրաշքով փրկվել սպանդից և հաստատվել հեռավոր Ամերիկայում:

«Արփեն» ծննդաբեր մայրերի կենտրոնը, բացի հղի կանանց և ծննդաբեր մայրերին հագուստ և սնունդ տրամադրելուց, շատ կարճ ժամանակամիջոցում գրավեց երիտասարդ կանանց վստահությունը: Կատարելով յուրօրինակ առաքելություն՝ նա առաքում էր նաև համապատասխան պոլիվիտամիններ, գրականություն երեխաների նախաձննդյան անհատական խնամքի, հետծննդյան շրջանի առանձնահատկությունների, ինչպես նաև կարևոր օղակ էր հղի կանանց և ծննդատան միջև:

«Արփեն» կենտրոնն աստիճանաբար հնարավորություն ստացավ ընկալելու իր գործունեության ոլորտները: Արդեն օգնություն էին ստանում Արցախի հինգ շրջկենտրոնների հղի կանայք, ընդ որում՝ բազմազավակ մայրերը՝ կրկնակի բաժնով: Առանձին ծրագրեր սկսեցին գործել երկկողմանի որբ երեխաների՝ մինչև 18 տարեկաններին և արցախյան պատերազմի 1-ին կարգի հաշմանդամներին օգնություն ցուցաբերելու համար: Կենտրոնը այս բոլոր տարիներին սերտ համագործակցում է Արցախի գոհված ազատամարտիկների հարազատների միության և անհայտ կորած ազատամարտիկների հարազատների միության հետ:

Տարիներ շարունակ հանդիսավորությամբ նշվում է «Արփեն» կենտրոնի բացման պաշտոնական տարեդարձը: Հրավիրվում էին 1995թ. առաջին օգնություն ստացած ծննդաբեր մայրերը իրենց երեխաներով: Չէ՞ որ այդ երեխաները «Արփեն»-ի տարեկիցներն են:

Հանդիպումների ժամանակ տիրում էր տերմ, բարի մթնոլորտ, որտեղ երիտասարդ մայրերը կիսում են իրենց տպավորությունները, հայտնում իրենց գոհունակությունը «Արփեն» կենտրոնի աշխատանքից և, իհարկե, երախտագիտությունը կենտրոնի հիմնադիրներին՝ տեր և տիկին Նաջարյաններին: Փոքրիկները ստանում էին նվերներ:

Արցախում «Արփեն» ծննդաբեր մայրերի կենտրոնը բացառիկ կարևոր երևույթ է և՛ իր գործունեությամբ, և՛ իր երկարակեցությամբ, և՛ հասարակության ժողովրդագրական ազգային դիմագծի կայունացմանը նպաստող իր առաքելությամբ:

Կենտրոնը այժմ իր ուրույն տեղն ունի Արցախի ժողովրդի կյանքի բարելավման գործում: Փոխվել է նրա ուղղվածությունը՝ կենտրոնը այժմ օգնություն է հատկացնում իրենց չորրորդ մանկիկին սպասող մայրերին:

Վերջին 15 տարիներին «Արփեն» կենտրոնը իր աշխատանքները կարողանում է շարունակել Արցախի բնակչության սերն ու հարգանքը վայելող, Արցախի մեծ բարեկամ ու բարերար Գուրգեն մելիքյանի աջակցության շնորհիվ: Պատերազմի ամենաձանր պահերին էլ այդ ազգանվեր հայորդին նշանակալի դերակատարություն է ունեցել մեր հաղթանակի մեջ: Իսկ հետպատերազմյա ծանր շրջանից մինչև այսօր նրա ղեկավարությամբ գործող «Գուրգեն Մելիքյանի Քաշաթաղի բազմազավակ ընտանիքների հիմնադրամբ» միշտ ժողովրդի կողքին է և անգնահատելի դեր ունի Արցախի հազարավոր ընտանիքների կայացման և բարգավաճման գործում:

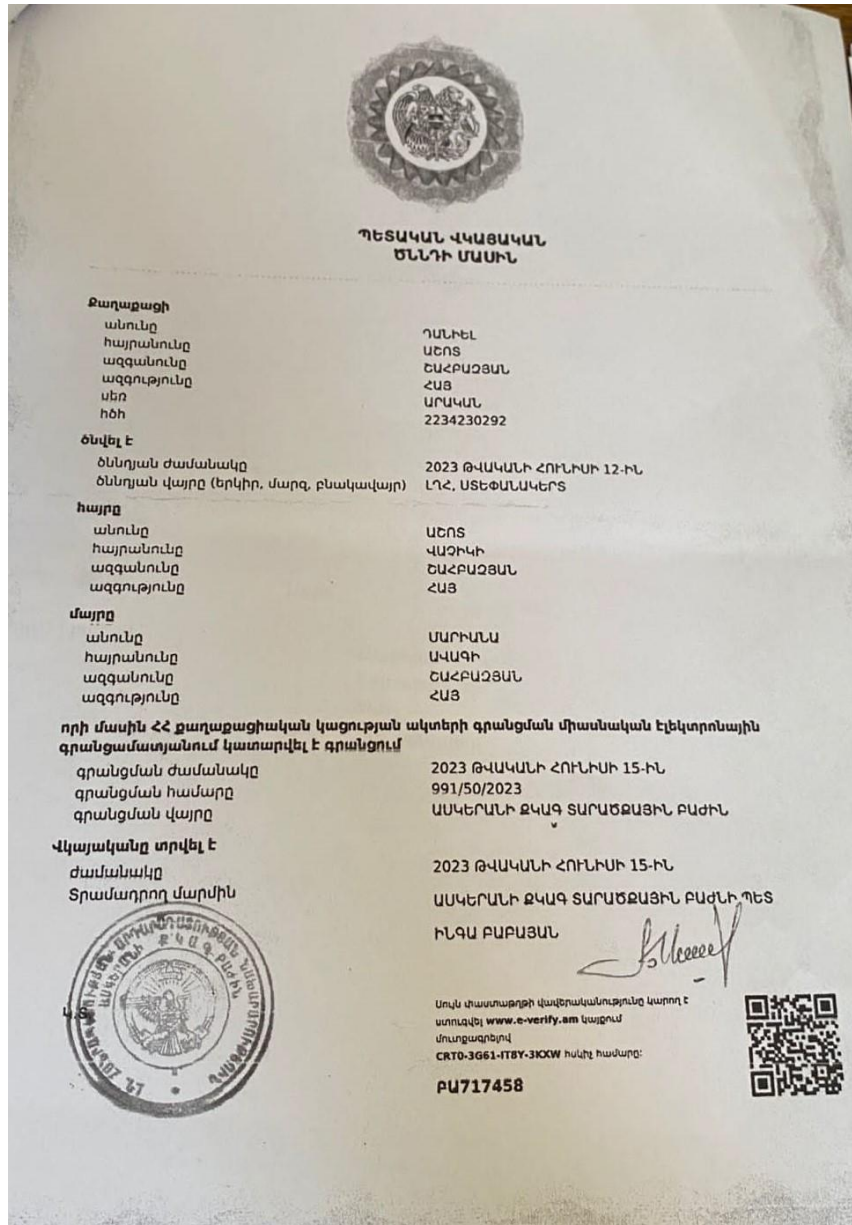
Շուրջ 28 ամյա գործունեության ընթացքում «Արփեն կենտրոնից օգնություն են ստացել ավելի քան 35000 մայրեր հղիության վերջին 6 ամիսների ընթացքում: Կենտրոնի հոգածությամբ լույս աշխարհ են եկել 33759 երեխաներ՝ ազատ և անկախ Արցախի լիիրավ քաղաքացիներ:

Լիլիթ Գալստյան
«Արփեն» ծննդաբեր մայրերի
կենտրոնի տնօրինուհի Ստեփանակերտ

"Արփեն" կենտրոնի հովանավորների ցուցատախտակը

«ԱՐՓԵՆ» կենտրոնի մասնակի օժանդակությամբ ծնվել են
ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ 33 758-ՐԴ ԵՎ 33 759-ՐԴ ԶԱՐԱԶԱՑԻՆԵՐԸ
33758

"Արփեն" կենտրոնի պարզևած 33758-րդ ծնվածի՝ Ասկերանի բնակիչ Դանիել Աշոտի Շահբազյանի ծննդյան վկայականը

1996 թ. Ստեփանակերտում ամերիկահայ բժիշկ-բարեգործներ Քերոլան և Ջորջ Նաջարյանների հիմնած մայր և նորածին «Արփեն» ծննդաբեր կենտրոնը վաղուց ի վեր գործում է «Գուրգեն Մելիքյանի» Քաջաթաղի բազմազգավակ ընտանիքների հիմնադրամի» հովանու ներքո:
Այդ կենտրոնի աջակցությամբ (նախածննդյան և հետծննդյան շրջաններում) ծնված շուրջ երեքուկես տասնյակ հազար երեխաներից չափահասները համարել են Արցախի պաշտպանության

բանակի շարքերը կամ ընդգրկված են հանրապետության կենսագործունեության տարբեր ոլորտներում:

Նկատի ունենալով, որ թերթիս նախորդ համարներում տարբեր առիթներով անդրադարձել ենք կենտրոնի հայանապատ ու ազգանվեր գործունեությանը այժմ աչքալուսանքի պես հայտնում ենք, որ կենտրոնի աջակցությամբ Ասկերանում հունիսի 15-ին ծնվել է ԱՀ քաղաքացի Դանիել Աշոտի Շահբազյանը, իսկ հունիսի 24-ին Ստեփանակերտում ծնվել է Լեո Լևոնի Աղաբեկյանը:

Հրապարակելով նորածինների ծննդյան մասին պետական վկայականները՝ Հիմնադրամի անունից ջերմորեն շնորհավորում ենք նրանց ծնողներին և համայն հայությանը, մաղթում ենք, որ նրանք ունենան խաղաղ ու երջանիկ մանկություն և ապրեն ազատ, անկախ և անվտանգ Արցախում:

Հրապարակում ենք նաև նախածննդյան շրջանում կենտրոնից օգտվող մայրերի լուսանկարներ, որոնք պատկերացում կտան այդ հաստատության առօրյայի մասին:

33759

ԴԵՏԱԿԱՆ ՎԿԱՑԱԿԱՆ ՇՆՆԴԻ ՄԱՍԻՆ

Քաղաքացի	
անունը	Լեո
հայրանունը	Լեւոն
ազգանունը	ԱՂԱԲԵԿՅԱՆ
ազգությունը	ՀԱՅ
սեռ	ԱՐԿԱՆ
հծի	3434230092
Ծնվել է	
ծննդյան ժամանակը	2023 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 24-ԻՆ
ծննդյան վայրը (երկիր, մարզ, բնակավայր)	ԼՂՀ, ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ
հայրը	
անունը	Լեւոն
հայրանունը	ՍԱՄՎԵԼԻ
ազգանունը	ԱՂԱԲԵԿՅԱՆ
ազգությունը	ՀԱՅ
մայրը	
անունը	ԷԼԻՆԱ
հայրանունը	ՎԱՀՆԻ
ազգանունը	ԱՂԱԲԵԿՅԱՆ
ազգությունը	ՀԱՅ
որի մասին ՀՀ քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման միասնական էլեկտրոնային գրանցամատյանում կատարվել է գրանցում	
գրանցման ժամանակը	2023 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 27-ԻՆ
գրանցման համարը	990/506/2023
գրանցման վայրը	ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻ ԶԿԱԳ ՏԱՐԱԾԶԱՅԻՆ ԲԱԺԻՆԻՍ
Վկայականը տրվել է	
ժամանակը	2023 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 27-ԻՆ
Տրամադրող մարմին	ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻ ԶԿԱԳ ՏԱՐԱԾԶԱՅԻՆ ԲԱԺԻՆԻՍ ԼՈՒԻՆԵ ԽՁՍՏՐՑԱՆ

Սույն վառատարթի վավերականությունը կարող է ստուգվել www.e-verify.am կայքում
մուտքագրելով
CRCH-ZOKM-Q17V-7476 հսկիչ համարը:
ԲԱ721757

"Արփեն" կենտրոնի պարզևած 33759-րդ ծնվածի Ստեփանակերտի բնակիչ Լեո Լևոնի Աղաբեկյանի ծննդյան վկայականը

«ԱՐՓԵՆ» կենտրոնի որոշ շահառուների շրջափակման ամիսներին

Աթայան Գայանե, 3 երեխա, սպասում է չորրորդին, Մարտունու շրջ., գ. Թաղավարդ

Աղաբեկյան Էլինա, 5 երեխա, սպասում է վեցերորդին, ք. Ստեփանակերտ

Ավագյան Նաիրա, 3 երեխա, սպասում է չորրորդին, ք. Ստեփանակերտ

Ենիկարույան Կարինա, 6 երեխա, սպասում է յոթերորդին, ք. Ստեփանակերտ

*Ուրունյան Նվարդ, 4 երեխա, սպասում է հինգերորդին,
Մարտունու շրջ., գ. Թաղապարդ*

*Սարգսյան Գրետա, 5 երեխա, սպասում է
վեցերորդին., ք. Ստեփանասկերտ*

*Հայրապետյան Յաննա, 6 երեխա, Ասկերանի շրջ.,
գ. Նորագյուղ*

*Ոսկանյան Լիանա, 5 երեխա, սպասում է
վեցերորդին, ք. Ստեփանասկերտ*

Միջազգային րատվամիջոցները՝ «Արփեն» կենտրոնի մասին

Arpen Center Has Supported Pregnant Artsakh Women for Almost Three Decades

February 28, 2023

By [Aram Arkun](#)

Carolann and K. George Najarian, 3rd and 4th from left, and Professor Gurgen Melikyan, 7th from left, in front of the Arpen Center

WATERTOWN — The Arpen Center for Expectant Mothers in Stepanakert has played an important role in maintaining demographic growth of the Armenian population of Artsakh for some 28 years. It was founded and supported by Dr. Carolann Najarian of Boston, with the aid of Prof. Gurgen Melikyan of Yerevan State University. It provided supplies necessary for pregnant women and assured their proper nutrition and continues to do the latter to this day. Melikyan declared, “The establishment of this center by Carolann Najarian and her husband George

was one of the greatest patriotic acts possible. From December 1995 until the present, 33,026 children were born through that center. Can you imagine? 34,000 pregnant women have visited us, and this work continues today.” In other words, the children born with the help of the center form a substantial portion of the 120,000 population of Artsakh today. Melikyan remarked, “I must say that the founders of the Center, Carolann and George Najarian, have greatly aided in the growth of the Artsakh population by lessening their economic cares.”

Tribute to Mother

Dr. Najarian, a graduate of the Boston University School of Medicine, began to travel regularly to Armenia after the terrible earthquake of 1988 to provide medical aid and supplies, and teach. Her assistance intensified during the first Artsakh War in the early 1990s. She related that she had been working with the Maternity Hospital in Stepanakert, capital of Artsakh, for some time in 1994 when the chief doctor there, Brina Marutyán, spoke about the fact that many young pregnant women needed help.

In June 1995, when Najarian's mother passed away, she decided that in lieu of flowers she would ask for donations to found what became the Arpen Center. Arpen was the first name of her mother, who was born in Arapgir during or just before the Armenian Genocide. The center opened in December of that year. "It was a small place, basically a storefront with storage for supplies and goods, and products in the back. Gurgen Melikyan and Sako [Sargis] Galstyan found the storefront. The government gave it to us at that time to do this work, so that was wonderful. It was right on Azatamartik Boulevard," Najarian recalled. "It needed a lot of work. We renovated it and made it pretty and colorful."

Dr. Carolann Najarian, second from left, with beneficiaries at the Arpen Center in 2008

Initially, she said that the center accepted all comers, any pregnant woman, without questioning financial need or number of children. Even some of the wives of the top officials came, and this continued for many years until eventually people who didn't need the assistance stopped coming.

To insure that the women were getting prenatal care, they had to show a card from the doctor stamped each month indicating they had been to a clinic, she said. In addition, a pediatrician, the wife of Arpen Director Sako Galstyan, worked at the center in the early years and monitored the women's condition in case there was some problem and got them the care they needed. The women would start coming at the third month of pregnancy and right through pregnancy and delivery they would continue to come every month.

The Arpen Center in the early years of its operations distributed supplies to villages. Najarian said that shortly after starting in 1995, a small warehouse was set up in Kashatagh (Lachin) and a woman worked there and distributed supplies to mothers in the area. Shushi and Karintak and several other nearby villages were visited every week or two by Sako Galstyan. Najarian said, "It was clear that the village people were not in as much need [as the city dwellers]. What they needed was the clothing, shoes and other stuff we gave out, but we still included them."

Arpen Center aid beneficiary

The more children a pregnant woman already had, Najarian said, the more supplies the center would give her. For example, if it were a woman's first child, she would get one bottle of olive oil, but if it were her

fourth, with three others at home, she would get three bottles. The women would be given multivitamins, layette sets (Melikyan would always get the clothing), baby bottles and other necessities when an infant was born. There were also informational pamphlets on natal care.

Melikyan stated that at one point, the Arpen Center broadened its sphere of activities. For example, it began a separate program to aid orphans who had lost both parents until they reached 18 years old.

Dr. Brina Marutyan, head of Stepanakert's Maternity Hospital, and Dr. Carolann Najarian, far right, with some beneficiaries of the Arpen Center

Najarian and her husband George supported the center through the Armenian Health Alliance, a small volunteer group shipping supplies, which she founded in 1989. It had a budget of around \$50,000 or \$60,000 a year, and Arpen received a portion of that. The Najarians had to pay salaries and taxes, and conduct renovations of the building, as every now and then there would be leaks from the upper floor causing damages. They had to provide a car and pay for repairs and transportation expenses. On the other hand, Gurgun Melikyan always worked as a volunteer. Najarian said, "He has never taken a penny for any of the work that he has done. It is pretty remarkable. He goes and comes back and never takes anything for it."

"The Arpen Center has helped people get more nutrition than they would get otherwise," Najarian said. Just as importantly, she continued, "I think that one of the things that it gives people, especially in the early years, from the 1990s to the early 2000s, is hope. When I would go and visit, which I would do often before, women would say to me that it is so wonderful to

know that there is somebody thinking about us, that we are not forgotten. That was always very touching."

In 1999, Najarian published a memoir about her work in Artsakh and Armenia called *A Call from Home: Armenia and Karabagh, My Journal*.

Arpen Center beneficiary

Improved Situation Leads to Scaling Down

About five years ago, the Arpen Center decided to only provide aid to women in need who already had at least three children and were again pregnant. Najarian said, "It is amazing that there were so many people in that category. In those circumstances you would think that there were not too many people. The reason that we did that was that on the one hand it was becoming very expensive there and difficult for us to sustain the program, plus things were better. People were working and the feeling that they were not getting food or were impoverished was not as great as before. There were other organizations helping and the government was giving supplements to pregnant women too."

As part of this process, the Armenian Health Alliance closed about three years ago. Najarian said she stopped active fundraising even earlier, around 10 years ago. She said she was not a good fundraiser in any case, and hated asking for money. The Health Alliance established a small primary care center as a pilot

program in Gyumri in 1994, which worked in difficult conditions for some years, and also helped hospitals.

Arpen Center aid beneficiary with child

Over its lifetime the Health Alliance was able to help other organizations, providing them with 501(c)3 status when they began, such as the Armenian Bone Marrow Donor Registry, started by Dr. Frieda Jordan. It worked as an umbrella organization until the fledgling organizations went off on their own paths and didn't need the help of the Alliance any longer, Najarian explained. While the aid provided by the Arpen Center was reduced, the food supplementation continued.

"It has survived all this time thanks to Gurgun [Melikyan]," Najarian said. "I am not there so I can't do it. He goes every three or four weeks, when he can." There is only one staff person at the Center in Stepanakert, and she is the director, Arpen Galstyan, the daughter of former director Sargis Galstyan. Melikyan reported that at present there are 72 pregnant women benefiting from the assistance provided by the center. The majority have already had some children, with forty being mothers of four or five children, and there is even a woman with 11 children in the group. Geographically, the women hail from various areas: 14 women are from Stepanakert city, 19 from the Askeran region, 3 displaced from the Hadrut region, 8 displaced from Shushi, 7 displaced from Kashatagh, 2 displaced from Martakert region, 1 displaced from the Shahumyan region, and 3 from the Martuni region. The pregnant visit every month, starting when 3 ½ months pregnant, five times, Melikyan said. They receive sugar powder, rice, cracked wheat, vermicelli, macaroni, and oil. They are also given sweaters and clothing sewn in Armenia. One month after giving

birth, they again receive this aid. In recent years, the Gurgun Melikyan Multichildren Family Foundation of Kashatagh helped the Center. This foundation itself also gave financial aid to those who have children. When a woman gives birth to a fourth child or more, she is given 50,000 drams. As the average salary is 60-65,000 dram a month, Melikyan said this is a substantial sum. The Melikyan Foundation does other related philanthropic activities, such as supporting Armenians displaced from Berdzor, Shushi, Hadrut

At the Arpen Center: from left, Director of Arpen Center Arpen Galstyan, Doctor Nick Akgulian of Wisconsin, Professor Gurgun Melikyan, and Sargis Galstyan, former director of Arpen Center

and other areas of Artsakh occupied by Azerbaijan with items like cows, refrigerators, washing machines, televisions and college tuition, planting trees in Artsakh and publishing Armenological books.

The Melikyan Foundation (www.gurgunmelikyan.com) has nonprofit status in the US, where donors contribute to support its work (Gurgun Melikyan Multichildren Family Foundation of Kashatagh, 501 W. Glenoaks Blvd. #104, Glendale, CA 91202).

The Artsakh blockade that began last December has naturally affected the operations of the Arpen Center. However, it has found a way to continue to operate. Melikyan said that it pays the cost of coupons from the state which allow pregnant women to receive their provisions from stores in Artsakh. "The authorities believe in our work. It is difficult but we are able to do this. The provisions right now are not sufficient but what we are doing is still a big assistance for the women, because the Arpen Center is giving the

money. It is a little less than before the blockade, but we still give oil, rice, sugar and so forth.”

Future

Najarian asserted that as soon as the Lachin road will open, Melikyan will visit, and, she said, “there will definitely be an ongoing need for the center’s work.”

“This is what in the future, if we continue, I would like to see more,” she related, “making sure they [pregnant women] get the multivitamins that are needed, to be sure that the nutritional substances meet the daily requirements of pregnant women.”

She said that with the help of Kim Hekimian, Assistant Professor of Nutrition in Pediatrics and the Institute of Human Nutrition of Columbia University, who also worked at the American University of Armenia’s School of Health, a study was done through the latter school assessing nutritional needs. However, Najarian said, “It is difficulty to supply exactly what is needed because, for one thing, there

are differences in what people think they need, and what a medical professional thinks they need. You might give them something but they are not going to eat it because it is not in their tradition.” The Arpen Center experienced one such situation in the past, when it attempted to buy fresh milk from local farmers for the women. Najarian said it turned out too difficult to manage. Among other things, the children would drink the milk instead of the mothers, and that was not the real purpose. Some of the mothers also didn’t like milk. Najarian exclaimed, “It got really interesting, the cultural differences that you knock your head up against, and you say, I never thought of this.” In her 80s now, Najarian remains active in Armenian humanitarian affairs. She is an advisory trustee for the Tufenkian Foundation, which is organizing a primary care project in the Martuni region. During the current Artsakh blockade, she has been working to get non-Armenian global health organizations involved in remedying the situation.

A Center has supported pregnant women in Artsakh since 1995

March 21, 2023

By [Jackie Abramian](#)

When the [Arpen](#) Center for Expectant Mothers opened in December 1995 in Stepanakert, the capital of the landlocked enclave of [Nagorno-Karabakh](#) (known to its Armenian inhabitants as [Artsakh](#)), it focused on providing critical prenatal assistance and nutrition to expectant mothers, starting from their third month of pregnancy. As economic conditions improved in the predominantly indigenous Armenian-populated war-torn enclave following a war and independence from the Republic of Azerbaijan, the Center limited its services to the financially distressed pregnant women expecting their fourth child.

Lucine Arakelyan, a Stepanakert resident, is now expecting her fifth child. Unemployed and with her husband serving in the military, she has been receiving assistance from the Arpen Center. Arakelyan is among the 120,000 residents of the Republic of Artsakh who, since December 12, 2022, have lived under [the siege](#) of Azerbaijan’s blockade on the Lachin corridor—the only road linking the unrecognized republic with the Republic of Armenia. Since the blockade by a group of “eco-activists” [identified](#) as government officials and ex-soldiers, Artsakh has lived under rolling blackouts, resulting in unpredictable gas supplies and Internet connectivity. Over 33,200 children have remained deprived of education as schools closed. The

blockade continues in spite of the international community’s pressure for its end, and the February 22, 2023 decision by the International Court of Justice (ICJ), which [ordered](#) Azerbaijan to end

Nagorno-Karabakh roadblock and ensure unimpeded traffic along the corridor. There have been over 329 children born since the blockade. Over 5,700 of Artsakh's population is now unemployed as over 750 businesses stopped operations, unable to provide products and services. The blockade has stopped the transport of over 400 tons of critical goods, food, and medicine from Armenia—forcing a food rationing system which has been in place since late last year. “We’re somehow coping with this blockade. We are happy to have whatever we can from the Arpen Center...but we also need funds to afford critical medical procedures for my children,” says Arakelyan. “My eldest has third degree scoliosis and needs a surgery which requires large sums. We’ve been seeing a doctor once a month in Armenia, but since the blockade, it hasn’t been possible to travel. My youngest child needs an eye surgery—she’s blind in one eye.” The blockade has also delayed some 800 surgeries in Artsakh. Through mediation, the International Committee of the Red Cross has transferred 153 critical patients to Armenia. The Arpen Center continues to provide services to 72 expectant mothers registered at the Stepanakert public maternity hospital. With one full-time staff managing the daily operations, the Center provides five rations—supplies of sugar, rice, buckwheat, vermicelli, oil, pasta, and newborn clothing—primarily to residents of Stepanakert and the immediate surrounding region Askeran that includes many displaced refugees from the war-torn towns of Hadrut, Kashatagh, and Shushi. Since its inception 28 years ago, the Arpen Center has assisted some 34,000 mothers who gave birth to 33,726 children. Even after Azerbaijan unleashed a 44-day war on the enclave in 2020, resulting in over 7,000 civilian casualties, the Center’s uninterrupted services continued to provide non-perishable food supplies to expectant mothers with multiple children. The Artsakh Ministry of Healthcare reports that newborns and their mothers in the region now face dire shortages of baby food, diapers, medicines, and other necessities. The dispute between Azerbaijan and Nagorno-Karabakh dates back to the fall of the Soviet Union and the enclave’s constitutionally legal referendum in 1991 for independence and secession from Azerbaijan—the republic was carved out based on the gerrymandering undertaken by Josef Stalin a century ago. When Azerbaijan declared its own independence from Moscow, as Senior Fellow at the American Enterprise Institute, Michael Rubin explains, “it explicitly

embraced pre-Soviet borders that omitted Nagorno-Karabakh.”

In Memory of An Armenian Genocide Survivor The Arpen Center, founded by American-Armenian physician and philanthropists, Dr. Carolann Najarian and her husband, George Najarian, is named after Arpen Abrahamian, Dr. Najarian’s mother—an Armenian Genocide refugee from Arapgir who after surviving the Ottoman Empire’s atrocities settled in America. Since its inception, the Center has expanded services throughout the years to meet the local population’s developing needs. “It has been a great satisfaction for our family to know that in our mother’s name, pregnant women have received sustenance and support during their pregnancies throughout the years. Some women have returned to the Arpen Center three or four times for help. That gives us great satisfaction, especially now, amidst this blockade and humanitarian crisis,” says Dr. Najarian. I cannot imagine what it is like to have three children, pregnant with your fourth child, and not have enough food to eat. Arpen Center doesn’t provide everything, but it is a lifeline to mothers in need.” Gurgen Melikyan, founder of the Gurgen Melikyan Multi-children Family Foundation of Kashatagh (a 501 C3 non-profit) which provides aid to the Center, explains how the current expectant mothers traveling from far distant locations receive two to three months’ supply in one visit. “The Arpen Center contributes to a healthy increase of birth rates in Artsakh. It provides the direly needed nutrition and essentials to ease hardships facing families with multiple children and alleviates the daily struggles and social burden expectant mothers face,” says Melikyan. The Center has also assisted orphans under the age of 18 and the disabled in the aftermath of the first Karabakh war. Melikyan says some children born to the mothers who received assistance from the Arpen Center, now serve in the army defending the borders of their homeland. Donations to his Foundation allow for continued “made in Armenia” clothing supplies for the children born to Arpen Center mothers. As the blockade continues, recent skirmishes between Azerbaijani troops and Artsakh police resulted in five deaths. With trickles of goods and products reaching the enclave, Karabakh and Azerbaijan officials have held meetings to discuss possible resolutions to the stand-off. Melikyan says the Arpen Center will continue to provide for expectant mothers to ensure healthy birth rates in the region.

**«Գուրգեն Մելիքյանի՝ Քաշաթաղի բազմազավակ ընտանիքների հիմնադրամի»
«ԽԵԱ» ծրագրի նոր շահառուները**

Հարուկթյունյան Անդրանիկ, Բաղդասարովա Սուսան՝ 4 երեխա, Քաշաթաղի շրջ. Իշխանաձոր գյուղից տեղահանված և Եղցահող գյուղում հաստատված

Խոսրովյան Էռնեստ, Գրիգորյան Արևիկ՝ 9 երեխա, Քաշաթաղի շրջ. Հերիք գյուղից տեղահանված և ճարտար գյուղում հաստատված

Ամիրշատյան Արսեն, Ասրյան Մարիամ՝ 5 երեխա, Քաշաթաղի շրջ. Քարեգա գյուղից տեղահանված, Եղցահող գյուղում հաստատված

Ավանեսյան Վալերիկ, Մանուչարյան Գայյա՝ 5 երեխա, գ. Մեծ Շեն

Հիմնադրամի կողմից իրականացվող ծրագրերը

- «Արփեն» մոր և մանկան կենտրոն. 1996թ.-ից ցայսօր կենտրոնի աջակցությամբ ծնվել է **33759** երեխա; Յուրաքանչյուր ամիս, (սկսած 3,5 ամսեկան հղիության շրջանից), շահառուները ստանում են մակարոնեղեն, հնդկաձավար, վերմիշել, ձեթ, շաքարավազ և այլ ապրանքներ: Ծրջափակման ընթացքում կենտրոնը օժանդակել է 72 շահառու մայրերի:
Հաշմանդամ զինվորների համար անգլերենի ուսուցման ծրագիր. Հաշմանդամ զինվորներին կուսուցանվի անգլերեն լեզու, որը հետագայում իրենց հնարավորություն կտա համապատասխան աշխատանք գտնել:
- Քաշաթաղի շրջանից տեղահանված ընտանիքները, ովքեր վերադառնում են բնակվելու Արցախում, հիմնադրամի հատուկ ուշադրության կենտրոնում են: Նրանք ստանում են լվացքի մեքենա, հեռուստացույց, սառնարան, կով: Տեղահանված ընտանիքի 3-րդ երեխան ծնվելուց հետո, հիմնադրամը լրացուցիչ 50000 դրամով պարգևատրում է:
- ՈՒՍՈՒՑԻՅՆԵՐԻ աջակցության ծրագիր. Ֆինանսական աջակցություն է տրվում Գորիս-Ստեփանակերտ մայրուղու վրա գտնվող Հին Ծեն, Մեծ Ծեն, Լիսագոր, Եղցահող, և Ասկերանի շրջանի Դահրավ գյուղի դպրոցների ուսուցիչներին և տեխնիկական անձնակազմին Թեթյան մշակութային միության, ինչպես նաև անհատների միջոցով:
- Կովերի ծրագիր. Մեկնարկել է 20 տարի առաջ: Ավելի քան 543 կով է տրամադրվել բազմազավակ ընտանիքներին: 3 երեխա ունեցող ընտանիքը ստանում է 1 կով, 5 երեխա ունեցող ընտանիքը ստանում է 2 կով: 6 և ավելի երեխա ունեցող ընտանիքը ստանում է 3 և ավելի կով:
- Ուսման վարձի ծրագիր. Մեկնարկել է 25 տարի առաջ: Յուրաքանչյուր տարի, ավելի քան 100 ուսանող Արցախից, Ջավախքից և Հայաստանից ստանում է կրթաթոշակ: Հիմնադրամը տրամադրում է նաև անվանական կրթաթոշակներ՝ Ստեփան Ալաջաջյանի, դոկտոր Դավիթ և Նազելի Չարչյանի, Լուսինե Չաքարյանի, Խորեն Պայլանի:
- Ծառերի ծրագիր. Արցախում Երևանի պետական համալսարանի ուսանողների և պրոֆեսորների մասնակցությամբ տնկվել են ավելի քան 10000 ընկուզենի և սոսենի: Ավելի քան 15 այգիներ և հիշատակի պուրակներ են հիմնվել Բերձորի շրջանում:
- Գրքերի տպագրություն. Մեկնարկել է 25 տարի առաջ: Հրատարակվել են հայագիտության, հայ լեզվաբանության, Արցախյան պայքարի, գիտական հետազոտությունների, հայ գրականության և հայոց պատմության առարկաները ուսումնասիրող բացառիկ գիտական ձեռագրեր: Հիմնադրամի կողմից հրատարակվել է ավելի քան 40 գիրք: (հրատարակված գրքերի ցանկին կարող եք ծանոթանալ հիմնադրամի կայք էջում:) <https://www.gurgenmelikyan.com/book-program/>

ԳԼԽԱՎՈՐ ԽՄԲԱԳԻՐ՝

ՍԱՄՎԵԼ ՄՈՒՐԱԳՅԱՆ քան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱԶՄ՝

ԱՎԱԳՅԱՆ Ա, ք. գ. դ., պրոֆեսոր

ՄԵԼԻՔՅԱՆ Գ, ք. գ. թ., պրոֆեսոր

ՍԱՖԱՐՅԱՆ ԱԼ, պ. գ. թ., պրոֆեսոր

Համարի նյութերը, շարվածքը, լուսանկարները, ձևավորումը՝ Ս. Մուրադյանի և Մ. Մելիքյանի
Տպագրանակը՝ 99: Թերթը բաժանվում է անվճար:

Խմբագրության հասցեն՝

Երևան 0025, Արթուրյան 52 Ա, հայ բանասիրության ֆակուլտետի մասնաշենք, 212 սենյակ:

Հեռ.՝ 060 710 617, 55 - 25 - 37, 055 - 52 - 29 - 36, 060 - 52 - 29 - 36